

DEMOKRACIJA

Leto VI. - Štev. 49

Trst - Gorica 5. decembra 1952

Izhaja vsak petek

Z rasističnimi zakoni fasizma hočejo kratiti slovenske jezikovne pravice

Mussolinijeva fašistična italijanska vlada je s kr. odlokom od 29. marca 1923, št. 800, odpravila v svoji potujoči megalomaniji vsa starodavna slovenska in hrvaška krajevna imena na Primorskem in s tem tudi v krajih, ki tvorijo sedanje STO.

Fasizem je bil poražen in z njim fašistična Italija ter njeni rasistični zakoni. Za doseg te zmage se je borilo ob strani zahodnih zaveznikov proti Italiji in Nemčiji 72.000 primorskih slovenskih borcev, od katerih je padlo za zmago svobode, pravice in demokracije 42.200 junakov.

V pariški mirovni pogodbi od 10. febr. 1947 se je Italija slovesno obvezala (čl. 15), da bo vse ukrenila, da zajamči osebam pod njeno jurisdikcijo brez razlike plemena, jezika in vere, uživanje vseh človeških pravic in osnovnih svobod, vsteti svobodo izražanja, tiska, vere, misli in zbiranja. Zavoj. uprava na Svobodnem tržaškem ozemlju bi bila morala v smislu tega člena mirovne pogodbe in prouzročena statuta (priloga VII) za STO, ki v čl. 2. pooblašča enako Upravo, da uporablja vse enake določbe Stalnega statuta (priloga VI), ki so takoj uporabljive, odpraviti vse fašistične rasistične zakone, ki so v krivičnem nasprotju z mirovno pogodbo z Italijo in s čl. 7 Stalnega statuta STO-ja, ki ga vojaška uprava v smislu čl. 2 Protizbornega statuta lahko uporabi. Tako so ostali v Aconi STO-ja še vedno v veljavi — v sramoti demokratičnih načel — fašistični zakoni o prepovedi slovenskega in hrvaškega jezika, ki jih italijanski uradniki s pravo cinično naslodo izvajajo in s formalnimi sofižimi zagovarjajo, trdijo, da niso bili ti zakoni glede Slovencev in Hrvatov od anglo-ameriške uprave preklicani, in da so zato ostali v veljavi.

Ali ni to kulturna sramota za ves zahodni svet v polovici XX. stoletja?

Slovenci imajo v anglo-ameriški coni svoje ljudske, strokovne in srednje šole, imajo slovensko radijsko postajo, imajo slovenska kulturna društva, gledališke predstave, koncerte, glasbene šole in se kulturno močno izživljajo, a njihov jezik je še vedno prepovedan v vseh državah in javnih uradih v Trstu. Leta 1949 je anglo-ameriška vojaška uprava smilostno dovolila, da se slovenski svetovaleci v slovenskih občinah Dolina, Repentabor, Zgonik in Devin-Nabrežina poslužujejo poleg italijanskega tudi slovenskega jezika, je pa indirektno prepovedala slovenskim občinam svetovalcem v Trstu, kjer je 20 odst. Slovencev, in v Miljah, kjer je 40 odst. Slovencev, govoriti na sejah slovenski jezik.

Toda kar se je zgodilo nedavno, presega vse meje narodnostne strpnosti.

Stiri slovenske občine A-cone STO-ja so postavile v svojih krajih in vaseh napise krajevnih imen v slovensčini in italijanščini. Nihče ni imel poguma, da bi protestiral proti tej naravni pravici slovenskih občin, da vrnejo spet krajem, ki so jih Slovenci sezidali, stara slovenska imena. Tako je pred nekaj dnevi občina Nabrežina, ki je po ogromni večini slovenska — izvenjski par sto italijanskih priseljencev in beguncev — in v čije občinskem svetu nimajo Italijani nobenega zastopnika, postavila slovenske in italijanske napise tudi ob glavni cesti, ki vodi preko njene ozemlja od italijanske meje v Trst. S tem je slovenska občina Devin-Nabrežina storila samo svojo sveto dolžnost, da je spet pripomogla do veljave starodavnim, od fašizma izbrisanim slovenskim imenom, ki so nad 1300 let duhovna, jezikovna in narodna dedščina slovenskega prebivalstva. S tem ni

(Nadal. na 3. str., stolpec 1.)

Italijani in naše šole

Evropa ni samo v Strasburgu ali v Lizboni, Evropa je tudi v Trstu!

Vsako leto od leta 1946 pa do danes ob pričetku šolskega leta nastane nedostojna, hrupna in zločljiva gonja proti našemu šolstvu, gonja, ki izdaja kaj značilno pomanjkanje vsakega čuta za dostojanstvo pri samozvanih zastopnikih neke namišljene višje kulture.

Naše šole niso tu, da bi mamile italijanske otroke, ampak da bi služile našim kulturnim potrebam, to je kulturnim potrebam prebivalstva, ki je tukaj na Tržaškem in v samem Trstu starejše od italijanskega, kajti samo pri njem se more z listinami ugotoviti prisotnost od pokolenja do pokolenja skozi več kot pet sto let, medtem ko je v teh krajih mogoče najti komaj sto Italijanov (in še za te je dvomljivo, če so pravi Italijani), za katere bi mogli reči, da biva njihov rod tukaj preko dve sto let.

Toda kljub dejstvu, da na tem ozemlju le mi tvorimo staro prebivalstvo in so Italijani le priseljenci, grdo Italijani, ki to ozemlje smatrajo za svoje, tako daleč, da nam na vsak možen način odrekajo pravico vsakega svobodnega človeka, pravico, da šolamo svoje otroke v materinem jeziku. Zato nam neprestano pretijo, da bodo v primeru prihoda Italije, naša šolska sprave razveljavljena. Neprestano si prizadevajo, da absorbirajo naših strokovnih šol ne bi dobili zasebnih namestitev. Enako pažljivo na to, da tudi v zavzornih uradih naši ljudje ne bi dosegli namestitev. Če pa kdo le dobi službo, pazijo na to, da bi bila podrejena in po možnosti le slabo plačana. Nam skušajo odvzeti šolske prostore. S pritiskom na stare, ki so izpostavljeni nevarnosti, da izgube zaposlitev, državljanstvo in delavsko knjižico, nam odjemajo učence.

Ta gonja proti našim kulturnim ustanovam se vodi že polnih šest let, zanjo so dobra tudi najgobje sredstva, celo kršitve uradne tajnosti. In vsa ta gonja se vrši zdaj, ko tukaj še ni Italije, ob prisotnosti angloameriških oblasti, ki pri sebi doma in celo v svojih kolonialnih proti temopolitnim ljudem poznajo čisto druge postopke.

Pritrli so nas že tako daleč, da si želimo, da bi se italijanske oblasti proti nam vedle vsaj tako, kot se belci v Ameriki obnašajo do črnec, kjer imajo ti svoje šole, svoje cerkve, svoje občine, svoje samostojne ustanove, in ne kot mi tukaj, ki živimo pod nadzorstvom nevladinih in pogosto neotesanih občinskih uslužbencev, ki s svojim osornim obnašanjem neprestano žalijo naše ljudi, kadar se pojavljajo v občinskih uradih in celo v občinski javni knjižnici. Kaj bi šele rekli ob nedostojnem in naravnost sramotnem načinu, kako postopajo z goriskim arhivom, ki hrani toliko naših spominov, ki dokazujejo našo mnogostoletno preteklost, o katerih nam Nemec Czornig proži toliko dragocenih posameznosti.

Mi vemo, s kakšnimi neresničnimi in varljivimi predpostavkami poskušajo zastraševati naše stare, da bi jih odvrnili od slovenskih

Solidarnostna izjava naših županov Nabrežincev

Podpisani župani občin Dolina, Zgonik in Repentabor odločno odobravamo sklep občinskega sveta občine Devin-Nabrežina z dne 3. decembra 1952, s katerim z ogroženjem odklanja zahtevo predsednika cone, g. dr. Palutana, o takojšnji odstranitvi dvojezičnih napisov krajevnih imen naših vasi.

Strinjamo se tudi z ugotovitvijo, da je dekret št. 800 iz leta 1923, na katerega se predsednik področja sklicuje, fašističen, s katerim so bila pristna slovenska krajevna imena, uporabljena skozi stoletja, počešana z namenom, da pred zupanim svetom ustvari napačen vtis o narodnostnem stanju našega ozemlja.

Izjavljamo, da bomo tudi mi z vsemi razpoložljivimi sredstvi podprli njegovo zahtevo pri ZVU, da se prej omenjeni dekret št. 800 iz leta 1923 kakor tudi vsi diskriminacijski zakoni razveljavijo.

Prepričani smo, da s tem izražamo voljo in zahtevo vseh občanov naših občin.

Dne 3. decembra 1952.
Zupan občine Dolina:
Dušan Lovriha, l. r.
Zupan občine Zgonik:
Vladimir Obad, l. r.
Zupan občine Repentabor:
Alfonz Skabar, l. r.

sol. »Čemu naj vam — pravijo — služijo vaši slovenski jeziki? Saj je to le jezik enega milijona ljudi, jezik brez književnosti, neblaglasen in okoren, neprikladen za kulturna pojmovanja?« Tako njihovo nastopanje je spreminjano s plemenskim razlikovalnim družabnim tojko, kakor nam to »Glasnik di Trieste« izjavlja v brk.

Naš jezik je res jezik naroda, ki šteje le pičla dva milijona duš, zato je pa vendarle naš jezik, in nam najslajši, čeprav drugim morda trd, saj nas ga je naučila naša mati in v njem smo se naučili izražati vsa naša čustva že od samega detinstva. V njem se najbolje in najsvobodneje izražamo, ker prav v njem najverneje izražamo svoje misli in čustva, naša navedena pojmovanja stvari, in ker nismo, da bi nam bili otroci kulturno skopljani. Ni to jezik brez književnosti, ampak res je nasprotno, da ima slovensčina bogato in raznovrstno književnost z velikim številom odličnih kulturnih delavcev in oblikovalcev. Kar se pa bodočnosti tiče, naj nas Italijani pustijo pri miru. Od vseh slovenskih jezikov je naš najbližji ruskemu in rusčine se Slovenci naučimo lahko v prav kratkem času. In to pomeni naučiti se jezika, ki ga govori 250 milijonov ljudi. Kot slovenski jezik je naš jezik razumljiv polovici prebivalstva Evrope. Če Slovenci danes zaradi komunizma politično manj pomenijo, kot pa bi to odgovarja-

lo njihovu številu, politična dogajanja nimajo meje. Zato po vsej pravici moremo z zaupanjem zreti v bodočnost, kajti po nas Slovanih bo Evropa nekoč ozdravela.

Zanimivo je, da ljudje, ki pišejo v »Giornale di Trieste«, ki napadajo naše ustanove, istočasno z obupnim glasom tožijo nad usodo Istranov na področju B ter bridko tožijo zaradi okrutnosti, katerim so izpostavljeni Italijani po Jugoslovanah. Tamkaj torej zahtevajo za Italijane človekoljubnosti, medtem ko tukaj uvajajo nad nami nečlovečnosti. Tamkaj apelirajo na usmiljenje, tukaj pa proti nam uveljavljajo politiko neizprosnega kulturnega iztrebljanja.

Od Jugoslavije zahtevajo izpolnitev kulturnih in človeških dolžnosti, te dolžnosti pa zanemarijajo tukaj pred očmi samih zavezniških oblasti. Cas bi že bil, da se »Giornale di Trieste« iztrezi in da se poglubi vase. Če Italijani v Istri trpe, so temu krivi Italijani v Trstu! Kakor kdo posodi, tako se mu vrača...

Vendar Evropa ni samo v Strasburgu ali Lizboni, Evropa je tudi v Trstu! Ona je za nas posebno tukaj, kajti tukaj so krvaveli naši mučeniki za svobodo zlasti v času, ko je bila Italija še na strani tlačitelja. Ona je tukaj zato, da bi videla koliko je vredna zveza italijanskega naroda o vzajemnosti med narodi in o zaščiti kulturnih dobrin.

Odgovor „Prim. dnevniku“

»Primorski dnevnik« št. 290 od 2. dec. 1952 je pod rubriko »Dnevnik Slovencev v Italiji« priobčil obširen dopis iz Gorice z dne 1. dec. 1952, v katerem je med drugim rečeno dobesedno:

»Drugi so ljudje okoli vodstva SDZ. Voditelji te organizacije spekulirajo predvsem s svojim slovenstvom, s svojo nacionalistično slovensko politiko, ki je tako lokalno omejena, da ne priznava nobenega stika s slovenskim narodom v svobodni državi. Med kandidati te organizacije je tudi človek, ki po udarja svoje sgaricinstvo. Ni težko domneti, iz kakšnih vzrokov vodi ta organizacija takšno lokalno slovensko politiko s primiranjem sovraštva do Jugoslavije. Saj je znano, da sedijo v njenem vodstvu ljudje, ki imajo na glavi dovolj masla iz vojne dobe, ko so bili neposredni voditelji belogardističnih tolp, in da so kot taki na življenje in smrt nasprotovali narodnemu osvobodjenju slovenskega ljudstva izpod italijanskega in nemškega fašizma kakor tudi osvobodjenju izpod jarma domačega in tujega kapitala, v katerega je bil ukljen slovenski človek.

Ker jim je lastni narod pokazal hrbet in jih kot svoje izdajalce vrge iz oblasti, so se zatekli v izgnanstvo, kjer sedaj rovarijo proti lastnemu narodu in njegovi narodni in socialni svobodi.

Kljub vsej njihovi navidezni vrnitvi za slovenske pravice na Gorškem, ki se izražajo samo v časopisnem delovanju, pa je njihovo bistvo nesocialno. Kakor se italijanski šovinisti napajajo s svojim šovinizmom, da bi prikriji svoj nesocialni program in svojo nemoč pred socialnimi krivicami, tako se tudi ljudje okoli SDZ-jevskega vodstva pehajo naprej s svojim slovenskim nacionalizmom, misleč, da bodo na tak način preprečili gospodarsko propast slovenstva na Gorškem.

Nekaj Goričanov ugotavljamo v zvezi s tem člankom sledeče:

1. Voditelji SDZ gojijo in širijo resno narodno zavest med Slovenci v Italiji ne le danes, ampak že od časa, ko je tu vladal fašizem.

2. Gojili in širili so čisto slovensko narodno zavest tudi v času, ko je tu na Gorškem po volji titovskih prvakov vladala sramotna, ki je narodno zavest ubijala in naš narod poniževala.

Lahko se torej voditelji SDZ v Italiji ponašajo, da so tudi danes edini nesebični in neplačani zagovorniki pristnega slovenstva, česar voditelji titovske Demokratske fronte Slovencev v Italiji ne morejo trditvi o sebi, ker so vsaj idejno še vedno v liniji »fratelancev« (kar dokazuje primer v Trstu, kjer je titovska komunistična partija v rokah pristnega Italijana Laurentija) in prav tako ne morejo dokazati, da so si z nesebičnim delom

priporili avtomobile, s katerimi se kot pavi šopirijo, namesto da bi skrbeli za potrebe našega ljudstva.

3. Da Demokratska fronta Slovencev v Italiji ne skrbi za gospodarske in socialne potrebe našega ljudstva, priča že samo dejstvo, da ni nastopila in dosegla, da bi trdi komunistični neslovenski režim v matični državi dal vsemu našemu ljudstvu tostran meje pridelite, ki mu pritičejo od njegovega imetja onstran meje. To bi namreč bil največji pripomoček k ohranitvi in izboljšanju življenja našega naroda v zamejstvu! Da ne govorimo o drugih napakah komunističnega režima in težkih krivicah, ki se našemu človeku gode!

4. Biti proti komunističnemu režimu, ki trdi in kruto vlada v matični državi, kjer naši bratje trpijo na pomanjkanju vseh osnovnih človeških pravic, je hkrati pones in dolžnost ne samo voditeljev SDZ v Italiji, ampak vsakega zavednega Slovence, kjer koli prebiva na svetu!

S tem nihče ne zančuje in ponižuje matične države.

5. Voditelji SDZ so se vedno borili za vse pravice slovenskega naroda, saj so zato tudi trpeli preganjanje in mučenje. Upravičeno torej lahko obsojajo komunistični diktatorski režim v matični državi, ki je narodu vzel vse pojge mirnega in pravičnega ter svobodnega razvoja v kulturnem, političnem, verskem, gospodarskem in socialnem oziru sploh!

Zato upravičeno trdimo s Prešernom, da na žalost veljajo danes za slovenski narod njegovi verzi:

»Ak pa naklonijo nam smrtni bogovi,
manj strašna noč je v črne zemlje krili,
ko so pod svetlim soncem sužnji
dnovi!«

In kdo ne vidi v komunistih teh »bogov«?

6. Vsi kandidati na listi naše lipove večje so zavedni Slovenci, kar dokazuje že njihov nastop na naši narodni listi, ki ni omadeževan s pripadniki komunizma.

7. V vodstvu in članstvu Slovenske demokratske zveze so tudi osebe, ki izhajajo iz partizanskih vrst, kamor so pristopili v času borbe v dobri veri, da gre za čisto narodno stvar in ne za kak komunist.

Zato se ni čuditi, če so taki ljudje danes v naših vrstah in tudi naši kandidati!

To seveda povzroča nekoliko razburjanje v titovskih vrstah!

8. Menimo, da ima napad, ki ga je priobčil »Primorski dnevnik«, značaj nepravde volilne borbe in namen ribariti v kalnem, ker se voditelji titovske Fronte dobro zavedajo, da so dosedanjí uspehi g.

Izgledi Fosterja Dullesa v ameriški zunanji politiki

Med vsemi ameriški ministri je pač po svojem delokrogu zunanje ministrstvo najbolj izpostavljeno javni kritiki. John Foster Dulles, ki prevzame v novi vladi vodstvo tega ministrstva, se dobro zaveda važnosti osebne spretnosti za prepričanje vplivnih posameznikov, da bodo podpirali njegovo politiko in pomirili preostro kritiko te politike. Pri tej njegovi nalogi ga bosta podpirali zlasti dve okolnosti, na kateri se njegov prednik ni mogel opirati.

Dulles ima predvsem proste roke glede Velike Britanije. Pač so ga včasih označevali za germanofila, japanofila in francozofila, nikdar pa za anglofila. Znano je tudi, da je London sprejel njegovo imenovanje za zunanjega ministra brez vsakega navdušenja. Seveda se Dulles nikakor ne more imeti za anglofila. Vendar mu dejstvo, da se do zdaj v ameriški politiki do Velike Britanije ni v nobeni smeri izpostavilo, omogoča v stikih z Londonom položaj, ki ga ni imel njegov prednik Acheson.

Druga velika Dullesova aktivna je, da se je leta 1946 kot prva pomembna osebnost ameriškega javnega življenja zavzel za bolj trdo stališče proti Sovjetski zvezi. Skupno s senatorjem Vandenbergom se je javno zavzemal za odločnejšo politiko proti Sovjetski zvezi že pred slavnim Churchillovim govorom v Fultonu, ki pomeni uradni preokret ameriške politike proti Sovjetski zvezi.

Acheson ni bil tako srečen. V trenutku tega preokreta je bil pomočnik zunanjega ministra Byrnesa, ki se je preusmeril šele po Fultonu in se zato funkcionarji njegovega ministrstva niso mogli svobodno pridružiti Dullesu.

Zato priznava zgodovina Dullesa za začetnika odločne ameriške politike do Sovjetske zveze in ga pač nihče ne bo mogel dolžiti, da je bil v preteklosti za popuščanje in prilagajanje. To mu daje glede Sovjetske zveze bolj proste roke, ko ji hje imel Acheson, katerega so često dolžili neodločnosti, in ki je zato vodil proti Sovjetski zvezi samo bojovito politiko.

Achesonu je njegova preteklost preprečevala vsak poskus razgovorov s katero koli komunistično državo. Dulles pa se bo lahko razgovarjal tudi s komunisti, ne da bi bil v nevarnosti, da ga javno mnenje osumi popuščanja.

Bizantinsko malikovanje

Bizantinsko malikovanje komunističnih podprednikov Stalinu, Titu in podobnim rdečim cesarjem ne pozna mej. Ta ljudsko-demokratska pridobitev ali bolje obnovitev egiptopske - grške - rimskih osladnosti uspeva tudi pri nas, saj se jeguljasto »Delov« že kar cedi od samega prilivanja Kremliju in Stalinu. Ubogi redki čitatelji, ki morajo zaradi partijske pokorske prebavljanja osladne godlje slavo-spevov na eni strani in histerično oblastnost na drugi strani, so v resnici obžalovanja vredni. Za časa komunističnega kongresa v Zagrebu so padle v čast in slavo Titu tako priskutna prilivanja, da so se šibki želodci kar obračali. Stalinovski podpredniki pa so celo enogorske petolinike gladko potolkli. Na moskovskem partijskem kongresu so grški komunisti lajkali »daleč prekrošili same pesnice zlatega teleta in postavili v senco celo malikovanja, ki so jih od svojih podložnikov terjali stari rimski »abožanski« cesarji. Moskovska »Pravda« z dne 12. okt. poroča, da je grški komunistični poglavar Sahariades v čast in slavo rdečemu božanstvu, Stalinu, zažgal kadilo in je pri tem izgovarjal tudi te-le besede: »V Grčiji molijo žene in predvsem matere govore: »Moj Bog, skrajšaj naše življenje za leta in prištet ta leta kot minute k življenju velikega Stalina. Nas je toliko, da bo Stalin na ta način živel vekomaj!«

Vsa sredstva, tudi vernost ljudi služi za malikovanje rdečemu Cingiskanu v Kremliju.

Zanimive resnice o najgrozovitejši civilni vojni na Balkanu

Sin angleškega premijera, g. Randolpha Churchilla, je dne 11. septembra objavil v »Daily Telegraphu« v Londonu svojo kritiko knjige, ki jo je napisal o Titu in njegovih partizanih angleški levičarski poslanec Ziliacus, ki je bil zaradi svojih komunističnih simpatij izključen iz britanske laburistične stranke in o katerem pravi Churchill, da se še vedno ne ve, ali je komunist ali laži-komunist ali komunistični sopotnik.

V tej oceni g. Randolph Churchill, ki je nedvomno storil komunističnim partizanom v Jugoslaviji veliko uslug in je bil med tistimi, ki so jim z upli-vom Zapada pomagali na oblast, pove nekaj zanimivih resnic, ki so zanimive zlasti zaradi tega, ker jih pove g. Randolph Churchill. Navajamo jih samo nekaj. G. Churchill pravi med drugim:

»Vsakdo ve, da jugoslovanski komunisti, prav tako kot komunisti v ostalih evropskih deželah, niso dajali nikakega odpora Hitlerju, ko so nemške vojske preplavile te dežele. Nacistično-komunistični dogovor, ki je pravzaprav povzročil drugo svetovno vojno, jim je preprečeval, da bi se upirali. Komunisti so skočili k orožju šele, ko je bila Rusija napadena.

Civilna vojna v Jugoslaviji je bila ena najgrozovitejših in najbolj krvavih, kar jih je zabeleženo celo na Balkanu.

Do začetka leta 1944 niso imeli partizani v Srbiji nič drugega kot zelo male skupine.

Predno se je Tito skregal z Moskvijo v letu 1948, je Jugoslavija dala veliko pomoč grškim komunistom, da so mogli odstopati preko meje kadar koli so bili v težavah, da so se tam odpotili in oborožili ter potem šli nazaj v Grčijo.

Grški komunisti so v tistem času odpejali veliko stolet grških otrok v Jugoslavijo. Se po treh, štirih letih so bili nekateri vrnjeni svojim staršem. Prijatelji nove Jugoslavije so vedno čutili, da je to bila velika sramota zanjo.

V cel svoj knjigi g. Ziliacus izredno lahko sprejema tudi najbolj neumne pripovedke, če mu jih je povedal Tito ali kak drug komunist. Bna najbolj debelih je tale: Ziliacus pravi, da mu je Tito tekolet razložil, zakaj okoli njegove letne rezidence ni nič žab: »O, tu okoli smo imeli kar veliko žabjo zalego. Ni bilo mogoče spati zaradi žabjega šundra. Že poprej sem bil dolgo mislil, kaj bi bilo mogoče storiti glede tega. Ko pa je prišla kominformna resolucija, sem bil tako jezen, da sem vzel svojo puško, šel ven in postrelil vse žabe...«

Mons. A. Stepinac - kardinal

Jugoslovanski katoličani, zlasti Hrvatje, so z velikim zadovoljstvom sprejeli vest, da je papež Pij XII. imenoval jugoslovanskega primasa, zagrebškega nadškofa, mons. A. Stepinca, za kardinala.

S tem je Vatikan hotel nagraditi veliko katoliško gorečnost in borbenost hrvaškega metropolita.

VEŠTILNIZ GORIŠKEGA

Koga bomo volili in zakaj?

Slovenska demokratska zveza je v zadnjih štirih letih pokazala, da je pri prvih občinskih volitvah v oktobru 1948 znala predstaviti slovenskim volivcem prave in večje moči, ki so potem bili izvoljeni v občinski svet, kjer so z vso verno delovali za blago našega ljudstva in za splošno koristi vseh Goričanov, zlasti delavcev.

Pokojni Polde Kemperle je bil med temi! Prerani grob ga je izrgal iz naše sredine. Naša dolžnost je, da se ga pri tej priliki spomnimo in mu izrazimo našo hvaležnost za močan nastop na tistih volitvah, ki so bile še vedno v ozračju ustrahovanja od vseh strani in iz vseh vzrokov! Na njegovo mesto je prišel v občinski svet g. Ivan Brumat, ki ni nikoli pozabil, da je slovenski zastopnik v občinskem svetu in se te zavesti držal do konca.

Drugi izvoljeni na naši listi z lipovo vejico je bil leta 1948 Rudi Bratuž, ki je bil za vse Goričane

Nosilec liste z lipovo vejico, g. R. BRATUŽ

pravo odkritje moči, ki je od vsega začetka pokazal lepe zmožnosti za pametne in pravilne nastope v občinskem svetu ne le v korist samih Slovencev, ampak tudi v splošno korist občanov obeh narodnosti, še posebej pa delavcev! Moč, ki skozi vse svoje življenje dela od ranega jutra do polnoči, pač najbolje razume dušo in potrebe delavca v njegovem trdem položaju, ko se mora stalno boriti za svoj obstanek, za delo in za kruh! In ker je g. Bratuž v svojem življenju trpel tudi krivico, pač ne more trpeti niti, da se drugim krivica godi! Od tod njegovi energični nastopi v občinskem svetu, kjer se nikoli ni ustrašil niti divjega vpitja šovinistov niti žuganja in žalitev.

Za naše slovensko ljudstvo je nenehno zahteval enakopravnost, kot mu pritiče po ustavi in po listini o človečanskih pravicah! Ne samo jezikovne pravice, ampak tudi tiste, ki mu gredo v gospodarskem oziru! Zlasti za okoljske kraje, kot so Podgora, Standrež, Oslavje, Pevma in Šentmaver je g. Rudi Bratuž upravičeno zahteval vse ugodnosti, ki jih imajo meščani iz središča, saj plačujejo tudi naši okoličani enako visoke davke! Toraj: luč in vodo vsem občinarjem, pa dobre in čiste poti!

Za Oslavje je zahteval in bo zahteval tudi napeljavno vodovoda, ki jim pritiče po vseh pravih enakostih.

Volilni sklad

POZIVAMO VSE SLOVENCE, DA PO SVOJIH MOČEH PRISPEVAJO V VOLILNI SKLAD ZA KRITJE STROSKOV V ZVEZI Z NASTOPOM LISTE Z LIPOVO VEJICO NA OBČINSKIH VOLITVAH V GORICI. DENARNA NAKAZILA PO POSTI NAJ BODO IZREČNO NAKAZANA ZA VOLILNI SKLAD.

VOLILNI ODBOR

kopravnosti vseh občanov! Povsod napeljavno vode v stanovanj!

Vedno je ostro nastopil proti samovoljnemu izkoriščanju prostega pasu (zona franca) od strani maloštevilnih gospodov ter protestiral proti zmanjšani količini sladkorja iz tega vira v poletnih mesecih, ko ga ljudstvo močno potrebuje.

Na seji pokrajinskega sveta v soboto 29. novembra je g. Rudi Bratuž prečital svojo vlogo na predsednika sveta, v kateri prosi za nastop pri vodstvu tovarne v Podgori, da se popravijo krivice, ki so se tam zgodile nekaterim delav-

cam, ko so jih odpustili po krivičnem socialnem kriteriju.

Skrb Slovenske demokratske zveze gre ne le za zaščito Slovencev v Italiji po že gotovem besedilu ustave, ampak tudi za zaščito delavcev, da se jim ne godi krivica!

Se v soboto 29. novembra pa je g. Rudi Bratuž kot pokrajinski svetovalec nastopil na seji za podelitev podpore slovenskemu Sirotišču v Gorici, ki je za to prošlo. In je zapustil sejo v znak protesta, ko so demokratski svetovaleci predlagali in dosegli "avrnitev prošnje za podporo!"

G. Rudi Bratuž pač najbolje razume ljudi, s katerimi je imel in bo imel opraviti v občinskem svetu, ter ima opraviti v pokrajinskem svetu, zato so kandidirali lipove vejice sklenili na svojem sestanku od 23. novembra, da predlagajo vsem volivcem, naj dajo svoj preferenčni glas nositelju liste g. Rudiju Bratužu!

Za drugi preferenčni glas, ker imajo pravico dati dva, imajo volivci na izbiro vseh 30 ostalih kandidatov na listi Slovenske demokratske zveze z lipovo vejico!

Vsi naši kandidati nudijo dobre pogoje za izvolitev v občinski svet! Volivci pa imajo na izbiro kandidate vseh poklicev in slojev! Predstavljamo jim jih z hvaležnostjo, da so se dobrohotno odzvali vabilu in radi sprejeli kandidaturu, saj so se zavedali, da s tem vršijo svojo narodno dolžnost v težkih časih in preizkušnjah goriških Slovencev!

Na programu »lipove vejice« so tudi zahteve po zakonu za zaščito naše manjšine v Italiji. Tak zakon predpisuje člen 6. ustave! Vlada se zaradi tega ne more izogniti svoji dolžnosti do nas Slovencev v Italiji, ki želimo živeti v miru s sodržavljanji italijanske narodnosti, toda enakopravnost!

Enakopravnost pomeni: iste in enake pravice in dolžnosti! Le pri medsebojnem razumevanju in spoštovanju bomo Slovenci in Italijani služili koristim Gorice, ki nas od vekov združuje! Moderni svet, ki zasleduje zločin rododora, ne trpi več raznarodovanja! In ker nam ustava sama zagotavlja zaščito naše manjšine v Italiji, vemo,

Goričani, volite slovensko!

Tako boš pravilno volil!

- ☐ BRATUŽ Rudi pok. Jakoba
- ☐ BRAINI (Brajnik) Jožef p. Franca
- ☐ MOCNIK Anton pok. Jožefa
- ☐ BRATINA Stanislav živ. Jožefa
- ☐ BENSIA Valentin pok. Valentina
- ☐ PERSOLJA Alojzij pok. Franca
- ☐ BIRSA dr. Karel
- ☐ PISOANC Zora pok. Rafaela
- ☐ SULIGOJ Albin pok. Jožefa
- ☐ SPAGNOLO-Kerševani Kati
- ☐ KACIN dr. Anton pok. Ivana
- ☐ PAOLI (Pavlič) - Brumat Ivana
- ☐ MACUZZI (Makuc) dr. Andrej
- ☐ PAOLETTI (Pavletič) Nada ž. Iv.
- ☐ LUTMAN Jožef pok. Jožefa
- ☐ CUCAT Rozalija pok. Ivana
- ☐ DOLES Franc pok. Jakoba
- ☐ STANTA Alojzija pok. Emila
- ☐ BRAINI (Brajnik) Ivan pok. Ivana
- ☐ STREL Ottilija vd. Terpin
- ☐ MOCNIK Hubert pok. Jožefa
- ☐ BRAINI (Brajnik) Vojnomira ž. Iv.
- ☐ GORJUP Leopold pok. Leopolda
- ☐ PAOLETTI (Pavletič) Ivan p. Jož.
- ☐ SULIGOJ Jožef pok. Jožefa
- ☐ RUDOLF-Zuljan Marija ž. Domin.
- ☐ ZIGON Karel pok. Alojzija
- ☐ SERDINSEK-Vrančič Erminija
- ☐ BRAINI (Brajnik) Frančiška p. Fr.
- ☐ CERNIC Karel živ. Franca
- ☐ VODOPIVEC Martin živ. Ivana

da se vlada ne bo mogla izogniti tej svoji dolžnosti do nas!

Iz našega volilnega programa je razvidno, da zahtevamo tudi deželno avtonomijo s posebnim statutom, ki nam je zagotovljena po čl. 116. ustave. V taki avtonomiji, ki nam jo je vlada dolžna dati, ker jo je dala tudi Nemcem in Francozom prav po čl. 116. ustave, bomo Slovenci v Italiji živeli enakoprav-

VOLILNI PROGRAM „lipove vejice“ je:

Vodovod po vseh krajih občine, tudi na Oslavje, v Šentmaver, Štandrež in Gradišče.

Enaka razdelitev bremen in koristi na vse občane.

Boj zlorabljanju in izkoriščevanju prostega pasu (zona franca).

Zaposlitev vseh brezposelnih in prednost domačinom pri zaposlitvi.

Enakopravnost slovenščine na občini.

Deželna avtonomija s posebnim statutom, kot jo že imajo Nemci na Tirolskem in Francozi v Dolini Aosta, in ki nam jo člen 116. ustave že zagotavlja.

Zaščita pravic Slovencev v Italiji, ki jo člen 6. ustave že predpisuje.

Slovenski kmet, steber naš!

Ti, ki preživljaš s trudopolnim delom in v znoju svojega obraza, zakopan v trdi, a nadse ljubljeno slovenski grudi, sebe, svojo družino in svoj rod!

Ti, ki že trinajst stoletij čuvaš ta skrajni mejni košček slovenske zemlje, ki je naš biserni zaklad, podedovan iz roda v rod!

Ne pusti, da bi te tuji pridobili z omamnimi in slepivimi obljubami! Obljube imajo na jeziku in na papirju zlasti v času volilnega snubljenja, v srcu pa imajo sovražnost do vsega, kar je slovenskega. Če boš nasedel njihovim vabam in jih boš volil, boš sam sebe izruval iz naše in svoje dragocene grude.

Ne ustraši se njihovih namigavanj, njihovega pritiska, njihovih groženj!

»Democrazia Cristiana« ni slovenska lista, za nas Slovence ni ne demokratična in ne krščanska. Italijanski kominformisti so najprej Italijani, potem šele komuni-

sti, saj te hočejo uničiti kot Slovence in kot kmeta. Po komunističnem nauku, ki je potrjen v praksi, kmet ne sme imeti svoje lastne zemlje! Zato gledj, da boš glasoval za narodno listo, to je za »lipovo vejico!« Vodi in dobro pomni, da tujci štejejo glasove in po številkah nas sodijo. Čim bolj številni bomo, tem manj nas bodo pritiskali in raznarodovali!

Ce ti je še ljuba slovenska zemlja, če ti je še ljub naš prelepi slovenski jezik, če hočeš, da še ostanejo tvoji potomci in tvoj rod v tvoji čistiljivi kmečki hiši, glasuj ti in tvoja družina za »lipovo vejico!«

Ne daš se preslepiti od tiste slovenske stranke, ki je tudi komunistična, pa se skriva pod razne krlinke in menja imena, kakor ji bolje kaže; včeraj je bila Komunistična partija, Osvobodilna fronta, danes je Demokratična fronta, jutri pa bo Ljudsko gibanje. Lasti si ta stranka narodni monopol, toda le na papirju in na jeziku, kajti narodno blaginjo je prodajala za plitko »fratelančno« vzajemnost. Narodno blaginjo prodaja za doseg svojih partijskih komunističnih ciljev, ne glede na znoj in trpljenje kmečkega in delovnega človeka. Ona te snubi in vabi, samo da bi ona obstala, da bi njeni cilji zmagali, ne glede na to, če boš še obstojal ti kot kmet in Slovenec! Ta komunistična — ali danes titovska stranka je bila proti Jugoslaviji, in bo spet proti Jugoslaviji jutri, ko bo Jugoslavija rešena komunističnega jarma in strahovlade.

Slovenski kmet, če nočeš, da bi nam ostali samo grobovi, ki bi bili nena priča, da si nekoč v lepih kmečkih domovih živel ti, če nočeš, da bi se sam uničil, premišli dobro, kam boš dal svoj glas!

Neslovenskim italijanskim listam ne!

Komunistični slovenski demokratični fronti ne!

Oddaj svoj glas edino za pravo slovensko narodno listo, glasuj za »lipovo vejico!«

S tem si lahko prepričan, da se bo ohranil tvoj rod in slovenski jezik na tvojem domačem dvoru!

Delavec, kandidat narodne liste z »lipovo vejico«

Dekleta, pozor!

Izvedeli smo, da misli ONAIR, to je ustanova »Opera Nazionale Italia Redenta« uvesti večerne tečaje za slovenska dekleta na deželi, in sicer izključno v italijanskem jeziku.

Na deželi sicer že imamo večerne tečaje, ki jih tudi naša dekleta dobro obiskujejo, ker so vzgojnega značaja in so v slovenskem jeziku. Zato ONAIR ta dekleta rada privablja k sebi za gospodinjske tečaje, vendar samo v italijanskem jeziku, kar očitno kaže, kam pes taci

Važna navodila volivcem „lipove vejice“

Volivcem »lipove vejice« sporočamo sledeča navodila, katerih naj se vsi držijo strogo disciplinirano in kompaktno, da bo uspeh volitev za našo slovensko listo popoln v vsakem oziru.

1) Vsakdo, ki ima znanca, prijatelja ali sorodnika volivca, ki ne bo mogel sam na volišče, bodisi zaradi bolezni, bodisi zaradi starosti, naj to javi takoj v tiskarno na Placuto štev. 18 ali pa v pisarno dr. Sfiligoja v ulici Garibaldi štev. 9, da lahko pravočasno poskrbimo za prevoz dotičnega na volišče na dan volitev 14. decembra.

2) Lastnike avtomobilov vljudno prosimo, naj se stavijo prostovoljno na razpolago za prevažanje bolnih ali starih volivcev na volišče. Prijavijo naj se na gornja naslova pred 14. decembrom! Dolžnost vsakega Slovenca je, da pomaga k uspehu, ki je tudi narodnega značaja!

3) Vsak volivec ima pravico oddati le dva preferenčna glasova. Zbor naših kandidatov je sklenil, naj se preferenčni glas da nositelju liste, g. R. Bratužu. Zato naj vsak volivec prekrži tudi štirioglati prostorček pred imenom g. Bratuža!

4) Glasovati sme vsak volivec samo za eno listo. Zato mora volivec »lipove vejice« paziti, da prekrži samo štirioglati prostor, ki stoji na glasovnici zraven »lipove vejice!« Nato naj prekrži še štirioglati prostorček zraven imena nositelja liste g. Bratuža. S tem mu je dal preferenčni glas!

Če hoče, naj volivec prekrži štirioglati prostorček še zraven katerega drugega kandidata te naše liste. Toda samo še tega, ker ima pravico dati samo dva preferenčna glasova.

Nobenega drugega znaka ne sme volivec napraviti na glasovnici s svinčnikom ali z drugim sredstvom, da ne bo uničena!

5) Kdor ni prejel domov volilne izkaznice, naj jo takoj zahteva na volilnem uradu goriškega županstva, ker sicer ne bo smel voliti!

6) Kdor je volilno izkaznico slučajno izgubil ali težko pokvaril, da je neuporabna, ima pravico zahtevati na volilnem uradu goriškega županstva, da mu izda novo.

Volilni odbor!

moli, to je, da gre le za raznarodovanje in ne za izobraževanje naših deklet.

Morda pa je ONAIR zavohala, da misli neka slovenska ustanova uvesti slovenske gospodinjske tečaje na vasi.

Vsakemu slovenskemu dekletu svetujemo, naj odvrne vsak poskus priljubljenega raznarodovanja! Naš narod je mnogo trpel pod krutim fašizmom, ki mu je prisodil smrt, in naši borci so dali življenje za življenje našega rodu in za pravice našega jezika!

Predavanje v akademskem klubu

V nedeljo dne 7. t. m. ob 10.30 bo v društvenih prostorih na Placuti prof. S. Bratina predaval o temi: »Neprenehna borba goriških Slovencev za narodno enakopravnost od leta 1848 do danes.«

Občinstvo je vljudno vabljeno.

Semenj sv. Andreja

Slabo vreme z dežjem in meglo je motilo letošnji semenj sv. Andreja v Gorici.

Sicer moramo reči, da ni prišlo za to priliko v Gorico nikoli tako visoko število kramarjev, kot letos. Tudi izključno skoro same slaščice in zabavalšča za otroke.

Nekdanjega semnja sv. Andreja, ko so Slovenci napolnili Gorico in prodajali ter kupovali vsakovrstno blago, ni več. Od njih je Gorica živel!

DOBERDOB

V zvezi s tečajem za izurjenje zidarjev je naša občina prejela znesek 1.993.000 lir za zgraditev, stanovanjske hiše. Ze prej je občina prejela nakazilo zneskov za dve delovni središči, ki bosta popravljali ceste in delali pri pogozdovanju.

Zasluga za vsa ta nakazila gre

predvsem g. županu, ki razume potrebe domačega ljudstva, in želi, da imajo vsi občani delo in živež za življenje.

Tehnični urad (»Genio Civile«) iz Gorice pa se je odločil, da popravi konico na zvorniku, ki je bila med vojno pokvarjena in je zaradi tega pretela nevarnost za kakšno nesrečo, ker je nerodno visela. Popravilo gre na račun vojne odškodnine.

V zvezi z dopisom v »Primorskem dnevniku«, na katerega je »Demokracija« odgovorila pretekli teden, moramo pojasniti, da je občinski svet sklenil, povabiti občane na prostovoljno delo za popravilo poti na podlagi obstoječega zakona in ne samovoljno ter proti predpisom zakona!

Nov odbor trgovinske zbornice

S posebnim odlokom je goriški prefekt 28. nov. t. l. imenoval nov upravni odbor Trgovinske zbornice. Člani tega odbora so: Ivan Bigot, Ivan Grasilli, Pier Locatelli, Evaristo Lutman, Anton Vopotivec in A. Scarelli.

Bolniška oskrba

Kmečki delavci in polovinarji imajo pravico do bolniške oskrbe, seveda če plačujejo, kot je predpisano, v tozadevno blagajno. Takoj ob vstopu v bolnico morajo sporočiti po bolniškem osebju, bolniški blagajni INAM, da poskrbi za kritje vseh bolniških stroškov.

Klanje prašičev

Kot vsako leto, morajo tudi letos vsi kmetje, ki nameravajo klaniti prašiče za domačo uporabo, vsaj 24 ur prej prijaviti zakol in plačati trošarino na davčnem uradu. Obvezen je živinozdravniški pregled zaklanega prašiča.

Moje najlepše darilo
pridnim otrokom so:
PETKOVŠKOVE
Radijske pravljice

Vsakovrstno pohištvo:

SPALNICE, JEDILNICE, KUHINJE ITD. - PO NAROCILU IZVRŠI VSAKO DELO. - POROSTVO ZA DOBERNAKUP. - TOVARNISKE CENE. - DELO SOLIDNO. - DO MACA TVRDEKA.

Tovarna pohištva

Tel. 32

PRINČIČ

KRM IN
Cormons prov. Gorica

Svetovni kongres komunistov na Dunaju

V Avstriji se z dneva v dan živahneje prebujajo volilna razgibanost. Za 22. februarja 1953 so napovedane državnozbornske volitve. Za enkrat ne kaže, da bi volilna borba dosegla tako razgibanost, kakor se je to zgodilo pri zadnjih volitvah. Verjetno je, da bosta obeh vodilni stranki: socialisti in ljudska stranka našli neko skupno osnovo. Zato so tudi volilne priprave obeh velikih strank izredno skromne.

Posebno delavni pa so komunisti, najmanjša avstrijska politična skupina. Na sovjetskem zasedbenem ozemlju se množijo revizije, ki so stanovanjskih hiš. Komunistične volivce poskušajo rdeči zaslužkarji z vsemi sredstvi porazdeliti tako, da bi se partija dokopala do vsaj enega poselskega mesta v parlamentu. Seveda je tudi avstrijske komuniste sram nastopati na volitvah pod lastnim praporom.

V Avstriji še vedno velja sleherni komunist za sumljivo prikazen, ker so na sovjetskem zasedbenem ozemlju komunistična nasilja še vedno na dnevnem redu. Ta nasilja so v mnogih primerih zgolj priljubljene boljševske grožnje. Kadarkoli komunističnim plačancem stvari ne potekajo po ukazih Kremlija, padajo opazke: »Le počakajte, boste že videli, ko pridejo Rusi!« Tudi pri nas se niso povsem izginile podobne modrovanja rdečih petelinčkov obeh gredov. Take grožnje seveda le pripravijo po kakemu strahopetnežu, da skrivaj hrbtnico pred komunizmom. Razumni, igralci, režiserji, šibkejši pisatelji in predvsem političnečarji s faliranimi študenti in iztirjenimi ekzistencami na čelu so pripravljeni postaviti svoj podpis pod razne prikritke komunistične propagande, izjave, spomenice itd. »Ja, če pa le pridejo Rusi!«

Tudi v Avstriji rastejo komunistične organizacije pod raznimi nedolžnimi imeni kot gobe po dežju. Lokavost in potuhnenost komunističnih zvodnikov javnega mnenja je še mnogo večja kot pri nas, ker je v Avstriji lahkovernost delavskega sloja ohranjena le še pri zelo pišem številu prestrašencev. Tako imamo na Dunaju klub zbiralec znanik, klub malih vrtnarjev, literarne, športne in celo igralne krožke, ki jih vodijo partijski aktivisti, da v te navidez neopomembne mreže lovijo lahkoverne kaline.

Pred nekaj dnevi so komunisti ustanovili novo volilno skupnost: Avstrijska ljudska opozicija. Geslo te »skupnosti« je: »Tako v Avstriji ne moremo več dalje! S tem geslom se trudi skrbno prikrita komunistična skupina pod krinko nepristransosti preslepiti si zaupanje volivcev. Zbiratelji znanik, mali vrtnarji, športniki, literati itd. naj bi poslužili kot priložnostna vaba za obilnejše strankarsko-politični plen. Zadeva je ista kot smo jo doživeli pri zadnjih volitvah pri nas.

Tako kot morajo naši rdeči zaslužkarji obeh izpovedan opravičiti pred gospodari plačilne spiske, tako si brusijo pete tudi avstrijski rdeči agenti, ki imajo še to smolo, da so stalno pod nadzorstvom posvoda priuhoje NKVD.

V znamenju neodoljivega pohlepa po vsaj enem komunističnem poslanskem stolčku, ki se po vsej Zahodni Evropi podirajo drug za drugim, sklicujejo komunisti svoj svetovni mirovni kongres na Dunaj. Iz Sovjetije so napovedani razumni udarniki, sami Stalinovi odlikovanci. Sovjetski učenjaki bodo dokazovali, da vodi Amerika na Koreji bakteriološko vojno in da je sovjetska znanost iznašla vse razen vojne, kuge in spolnih bolezni. Vojna, kuga in spolne bolezni kraljujejo seveda v Ameriki že od Kristofa Kolumba dalje. Sovjetske balerine bodo plesale na svetovnem mirovnem kongresu, pevci bodo prepevali, telovadci telovadili in Picassovej globoki bodo frčali in... na prisotne, brez oljkove vejice v ključkih...

Cisto v duhu komunistične sramljivosti je okoliščina, da noben razglas, noben plakat in nobena propagandna brošura — in tega blaga je na vagon — ne pove, kdo je prireditelj...

In vendar zagotavljajo volilni preroki, da bodo tudi pri februarjskih volitvah ostali komunisti pri svojih 5 odstotkih, čeravno bodo volitve na komunistični strani požrle ogromnega denarja, ki ga plačuje avstrijska nafta.

SLOV. DOBRODELNO DRUŠTVO V TRSTU

priredi 6. decembra ob 14.30 (in ne ob 17.30, kot smo zadnjič napačno navedli) v Avditoriju Zav. voj. uprave

OTOSKO MIKLAVŽEVANJE 1952

z naslednjim sporedom:

- 1) Mešani piski zbor osnovne šole na Katinari:

- a) Kje so moje rožice,
- b) Mrzli veter tebe žene,
- c) Gozdič je že zelen,
- d) Venček narodnih pesmi.

2) Otroški prizor: Otroci na vasi (Prihod sv. Miklavža).

VABI LA DOBITE NA SEDEŽU SDD V UL. MACHIAVELLI 22-II., TEL. 62-75.

STARŠI LAHKO POSLJEJO TUDI ZASEBNE PAKETE ZA OBDA-ROVANJE SVOJH OTROK NA SEDEŽ SDD DO 5. DECEMBRA

Vloga Sovjetov na Madžarskem

»Zakaj je te dni na Madžarskem toliko Sovjetov?«

»Da zaščitijo deželolo«

»Pred kom?«

»Da bi je ne upravljal Madžari.«

GOSPODARSTVO

Negovanje in škropljenje sadnega drevja

Mnogi naši kmetovalci ne posvečajo sadnemu drevju vse potrebne paznje za doseg dobre rasti in zdravega sadja.

V tem oziru grešijo že pri vsem začetku. Za zasaditev sadnega drevja moramo že pred zimo izkopati jamo, ki naj bo vsaj 1 m in pol široka in dolga ter 0.80 do 1 m globoka. Ne tlačimo dreves v majhne jamice. Tudi mi dobro počivamo le v prostorni udobni postelji!

Ko kopljeimo jame, bomo gledali, da gornjo plast zemlje položimo posebej in spodnjo posebej, pri zasipanju pa nasujemo najprej prejšnjo gornjo plast zemlje. Ko bomo zasajali mlado drevesce, moramo paziti, da ga zasadimo do globine, kakor je prej rastle v drevesnici. Za zasaditev je najbolje gnojiti z mešanecem (kompost) in le če tega nimamo, bomo gnojili z dobro preperelim gnojem, nikdar pa ne s svežim, slanim gnojem. Tak gnoj navadno spleni, plesen napade mlade korenine, kar lahko povzroči smrt drevesa ali pa prav gotovo slabo raščo. Če gnojimo z gnojem, ne smemo istega pokladati na korenine, temveč le okoli njih. Razen breskev in deloma hrusk, je vzgajanje sadnega drevja zelo enostavno. Če je izpostavljeno vetrovom, bomo drevo vzgojili bolj nizko, v nasprotnem primeru pa bolj visoko. Približna višina debla naj bo od 0.50 do 1.50 m. Poskusi so dokazali, da v prvih letih rasti ne smemo drevesa preveč obrezovati, če hočemo doseči močno zakorenitev in s tem bujno raščo.

Mlade hruške vzgajamo v obliki piramide ali v obliki špalirja. Za to zadnjo obliko moramo saditi cepelence na kutno. Hruške obrezujemo le v prvih letih, dokler dobi močno zaželeno obliko drevesa, in to je, da je večje enakomerno na vse strani pravilno razraščeno. Pozneje odstranimo le kakšno vejico, ki je pregrasta ali ki se križa.

Kar se tiče breskev, že več ali manj pozna vsi naši kmetje različne načine obrezovanja, ker je bilo v tem oziru ogromnega pouka. Prav gotovo pa je v vsaki vasi vsaj en kmetovalec, ki je bolj vešč tega dela. Do njega naj se obrnejo potrebni pouka.

Obrezovanje breskev je velikega pomena za dobro obroditev in za daljšo življenjsko dobo. Zelo velike važnosti je tudi gnojenje, o tem prihodnjič enkrat.

Ostalega drevja ne obrezujemo, temveč pri njem samo odstranjujemo suhe veje in one, ki se morebiti križajo, ter tako imenovane roparice: to so krepki navpični poganki na deblu ali na debelejših vejah!

Vseposvdo vidimo, da je sadno drevje preveč zanemarjeno, vse polno mahu in lišaja itd. Od takega drevja ne moremo pričakovati lepega in zdravega sadja! Saj je tudi drevje živo bitje, ki diha skozi skorjo kakor žival in človek sam skozi kožo. Zato ostrgajmo ves mah in lišaj z drevesa!

Proti raznim boleznim škropimo sadnemu drevju pred pomladjo, o čemur bomo pravočasno pisali. Le breskvam pa moramo zdaj škropiti, in sicer proti boleznim, ki si kratko pravimo smetlikavost ali rek: »Clasterospermium«. Ta huda bolezen za breskve je letos v posebnem razmahu zaradi trajajočega deževnega in meglenega vremena.

Škropiti moramo takoj ob lepem vremenu, in sicer z 2 odst. brozgo modre galice in apna. Zmes bomo dodali po 200 gr žveplovkislige amonjaka na vsakih 100 l, da se zmes bolj prime in hitreje posuši.

Poudarjamo, da je letos to jesensko škropljenje breskvam nujno potrebno!

BENEDETTO CROCE preglednik svetovnih idealov

Brez dvoma pomeni smrt vodilnega sodobnega italijanskega misleca, Benedetto Croceja, obenem tudi zaton enega izmed redkih temeljnih stebrov evropskega duha; zaton osebnosti, na katerih je današnja Evropa že itak močno obubožala. Benedetto Croce je umrl v Neaplju v hiši, ki jo je l. 1947 preuredil v nekakšno zasebno akademijo. Ta »zgodovinski inštitut« je postal pravo sestajališče duhovne elite ne samo Italije, pač pa vse Evrope.

Na osnovah »Risorgimenta« je Benedetto Croce posrečeno združil najboljše, izročila evropskega duha in jih odkrival novim tokom časa in razvoja. Nikdar ni otopel; stalno je bil pripravljen na novo preizkusiti vse človeške ideale in ta njegova pripravljenost ga mogočno dviga nad mnoge duhovne vršace lastnih sovrstnikov. Stalno se je spet vračal na vprašanje: »Imajo danes veljavni ideali »moč naš lastni ideal porušiti, popraviti ali potrditi?«

Ta neprekinitljiva kritika samega sebe in okolja, ki pa se ni nikdar izrodila v načelno zanikanje, je dopuščala, da so njegove zamisli sproščeno zanihale; mu je dopuščala pomeriti se s časovnimi silami v globino in zavestnejše; obenem pa ga je stalno spovarjala nazaj k samemu sebi. Ostajal je v zavesti, »da zgodovina neprestano nadaljuje s svojim neutrudljivim delom, in da so njene navidezne smrtne borbe le porodne bolečine ter njeni dozdevno zadnji zdihljaji zgolj krivk novorojenčka, ki mu je treba prislusniti, ker napoveduje prihod novega sveta.«

Zgodovina in filozofija sta mu bili identični znanosti. V tem okviru se je gibal njegovo ustvarjanje, ki je našlo v večjih in manjših delih zapuščino trajne vrednosti. Najpomembnejša njegova dela so: »Filozofija kot duhovna znanost« in »Zgodovina Italije v devetnajstem stoletju«. Duhovnega voliva, ki ga je snoval v revili »Crtica« od l. 1903 dalje, sodobnikom ni mogoče nepristransko precejiti.

Po mnenju odbora Trgovinske zbornice so najboljši goriški delavci sledijo štirje: Srečko BIZJAK, delavec v goriški zadrugi tiskarni; Manfred Bardi, delavec pri podjetju Ribi; Anton SCHEROK, urar pri tiskarni Braunizer, in Demosteni Gretti, delavec pri tiskarni Mattioni.

Ti delavci bodo prejeli 21. decembra zlato medaljo in imajo plačano pot (II. razred) v Rim in tamkajšnje dvodnevno bivanje. Med najstarejšimi goriškimi tiskarnami je tiskarna Braunizer na Travniku, ki deluje že 105 let, in trgovina kleparstva Henrik Pavlin iz Trziča.

Izplačevanje pokojnin

V kratkem bodo pokojnine izplačevali po čeku tekočega računa, katerega bo vsak upokojenec prejel na dom in nato dvignil na označenem poštnem uradu svojo mesečno pokojnino.

Vsak upokojenec naj zato čimprej javi pokrajinskemu uradu zakladnega ministrstva svoj točen naslov in poštni urad, kjer bi rad dvigal pokojnino. Za vsa tozadevna podrobna pojasnila in navodila naj se priprizadi obrne na pristojno Zvezo upokojencev v Gorici, ulica Roma 6, Zvezo pohabljenec, ulica Dante 10 in Zvezo sorodnikov padlih, ulica Morelli 37.

Zimska pomoč

V okviru zimske pomoči za brezposelne so tudi letos sklenili povšati vstopnice za vse predstave ob nedeljah in praznikih med 30. nov.

Obvezna prijava trg. obratov

Po zakonu je treba prijaviti Zbornici za trgovino, kmetijstvo in industrijo vsako spremembo podjetja kakor tudi konec obratovanja. To so dolžni storiti vsi, ki imajo kakršno koli podjetje, najkasneje 15 dni po omenjenih spremembah.

Oproščeni vojaštine

Prihodnji januar bodo začeli odhajati na vojaško službo mladeniči letnika 1933. Opozorjamo prizade, da se pozanimajo, če imajo pogoje za oprostitve vojaške službe in si pravočasno preskrbe tozadevna potrdila. Po dosedanjih predpisih so oproščeni vojaštine sledeči fantje:

Sin ali krvni brat med vojaško službo ali zaradi vojaške službe pozneje umrlega vojaka ali pohab-

KANDIDATI LISTE Z »LIPOVO VEJICO«

Nastop gojencev državne glasbene šole iz Ljubljane

Glasbena Matica v Trstu je priredila v sredo, dne 19. nov., v Avditoriju Ljudskega doma nastop gojencev drž. Glasbene šole iz Ljubljane in ob tej priliki je nastopil tudi osem gojencev tržaške Glasbene Maticе: 6 klavirskih, 1 violinist in 1 flavtist.

Tehtnejši del sporeda so izvedli ljubljanski gojenci violinistih od delkov prof. Staniča in Skalarja, klavirski iz šole prof. Stiličeve, Borštnarjeve, Pleiweissove in trije čelisti iz šole prof. Grafenauerja ter Karole Jerajev; ime te posleđnje je na sporedu izostalo najbrž zaradi tiskovne napake, kakor smo naknadno izvedeli.

Res je, da so se ob tej priliki tudi tržaški domači gojenci vestno pripravili, Modrijanova, Vuga, Valtetič, Geržinova, Veljakova, Cernigoeva, Pahor in še najbolj mala Tatjana Uršič. Vendar je že zahtevnost skladb (da ne govorim o smotnih tehničnih pripravah in muzikalni poglavitnosti), ki so jih izvajali ljubljanski gojenci, segala daleč preko običajnega šolskega okvirja domačinov. Iz glasbeno vzgojnega vidika je kljub vsemu pravilno, da so nastopili tudi domači gojenci.

Za opazovalca, ki budno zasleduje dejavnost na glasbenem vzgojnem torišču, je bil ta večer veliko večjega pomena kot pa za povprečnega poslušalca, ki ne more stvarno presojati dognanj in napredka glasbene vzgoje, ki ga je dokazala na tem večeru ljubljanske državne Glasbene šole. Upoštevati pa moramo dejstvo, da nam je ta šola predstavila 11 izredno nadarjenih gojencev do komaj 12-letne starosti (z izjemo enega odraslejšega), in bi se vsakdo varal, če bi mislil, da gre v tem primeru za povprečno nadarjenost, kar se je opazilo.

Ob veselih in žalostnih prilikah spomnite se revnega slovenskega otroka in podpirajte Slovensko dobrodelno društvo!

Najzrazitejši talent med violinisti je brezdvomno Olga Skalarjeva. Ta otrok je izvajal Gregorčeva »Pesma« in znameniti Flococ »Allegra« s pravim umetniškim zanosom. V njej tliče vse vrline bodoče violinske umetnice.

Vsi ljubljanski gojenci so vse te zahtevne skladbe izvajali na pamet in so še vsi sami otroci razen odraslejšega čeliste Igorja Majarona, čigar igra izraža že višjo in zrelejšo šolsko stopnjo. Vse ljubljanske soliste je na klavirju spremljala prof. Silva Hrašovec z globokim umetniškim pojmovanjem in pravilno odtehtano igro.

Najlepše in največje presenečenje tega večera pa je bil nastop štirih otrok-umetnikov, združenih v godalnem kvartetu: Korinšek I. violina, Rovan II. violina, Rovšek viola in Milošević čelo. Izvajali so dva stavka iz Mozartovega kvarteta št. 20 z obudovanjem vredno skupno igro. Nastop tega kvarteta kaže pravilno usmerjenost muzikalnega duha, ki prevladuje na instrumentalnem oddelku državne ljubljanske Glasbene šole. Le na taki podlagi bo vzniknilo pravilno in zdravo pojmovanje vsebinske vrednosti umetnin in spoznavanje čiste glasbene umetnosti pri tej mladi generaciji.

Ljubljanski gojenci in njihovi odlični učitelji so lahko ponosni na uspehe svojega tržaškega gostovanja. Ostalim naj pa služi ta večer za svetel vzgled za bodoče delo in ravnanje!

S - n

Z rasističnimi zakoni fašizma hočejo kratiti slovenske jezikovne pravice

(Nadaljevanje s 1. strani)

ona kršila nikake pravice italijanskega prebivalstva, kajti ob slovenskem stoji tudi italijansko ime.

Toda italijanski uradniki, ki so podrejeni Zavezniški vojaški upravi, ne morejo trpeti niti v slovenski občini slovenskega imena ob italijanskem, in to v sredi XX. stoletja, v srcu Evrope, na slovenskih tleh. Zato je področni predsednik, sklicujoč se na rasistični fašistični zakon od 1923. leta o italijanskih krajevnih imenih, poslal s kurirjem nalog županu občine Devin-Nabrežina in ga pozval, da mora takoj odstraniti krajevne table, ki nosijo tudi slovenski napis.

So to vnebovpijoče napake, ki jih je mogel zagrešiti nad slovenskim ljudstvom samo režim, ki je vršil nasilno fašistično politiko raznarodovanja in zanikanja slovenskega naroda in njenih pravic, režim, ki ne spoštuje demokratičnih načel o narodnostni strpnosti in mirnem sožitju obeh tu živčih narodov, in ki namenoma prezira demokratična načela mirovne pogodbe z Italijo, na katerih stoji ustanovitev Svobodnega tržaškega ozemlja, na katerem sta priznana kot uradna oba jezika, italijanski in slovenski.

Proti taki krivici protestiramo v imenu avtohtonega tisoletja že tu živečega slovenskega prebivalstva pred vsem svetom ter opozarjamo zlasti javno mnenje demokratičnih držav Amerike in Velike Britanije na preganjanje slovenskega jezika s pomočjo anahronističnih fašističnih zakonov izpred druge svetovne vojne, ki jih angloameriška vojaška uprava tega Svobodnega tržaškega ozemlja še vedno ni odpravila.

Od morja do Triglava

Te dni je bila v Trstu dotiskana zanimiva narodopisna knjiga z naslovom Od morja do Triglava. Pisatelj prof. Dr. Metod Turnšek nam v njej nakazuje pravo panoramo slovenskih ljudskih običajev od Istre preko Tržaškega in Goriškega do Benečije. Knjigo v veliki omerki s 112 st. besedila krasi 24 st. lepih starinskih ilustracij ter 4 umetniške priloge primorskih slikarjev A. Sinka, A. Cernigaja, L. Spacala in B. Groma.

S to knjigo nam je prikazano slovensko ljudsko izročilo, živahna duhovna in stvarna tvornost slovenskega primorskega ljudstva, dokaz visoke ljudske kulturne ravni, ki je docela vzporedna z osrednjo, matično slovensko domovino. Knjiga je dragocena pridobitev za narodopisno spoznavanje obrobnih slovenskih dežel in bo nepogrešljiva v sleherni družinski knjižnici. Prvi izvodi se že dobijo po knjigarnah v Trstu in Gorici.

»MINIATURNI TEATER - MODRA PTICA« v a b i vse Nabrežine in okoličane na Z A B A V N I V E C E R ki bo v nedeljo 16. dec. ob 4. pop. v nabrežinski kino-dvorani. Na sporedu so pantomine, piske, baletne in folklorne točke, ki jih izvajajo ruski begunci iz Trsta.

VESTI s TRŽAŠKEGA

Delesejska razglednica

Uprava našega velesejja je že začela objavljati propagandno gradivo za bodoči tržaški velesej.

Izdala je mično razglednico, ki jo razpošilja tudi vsem tržaškim industrijskim, obrtnim in trgovskim podjetjem. Razglednica ima štirje jeziki: besedilo v angleščini, francosčini, španjlini in italijanščini.

Le slovenščine ni nikjer!

Zanimivi so letošnji iredentistični izgovori za izpušitev našega jezika z velesejske razglednice. Slovenščine pač ni, ker imajo Slovenci ozemeljske zahteve po Trstu. Nanovo so pa v svojo propagandno čtivo uvedli španjščino, saj je znano, da nima španjlija nobenih skomin po tržaškem ozemlju...

Kako nizkotno smešni so taki plemenski razlikovalni ukrepi in izlivi nekulturne narodnostne mrznje!

En 10. decembra bodo prav italijanski politični krogi najbolj vplili po svetu o svojem spoštovanju slovenskih pravic in trdili, da je to spoštovanje temelj svetovnega miru in svobode. S tem bodo zares ključno odigrali svojo vlogo pri proslavi Dneva človečanskih pravic. Morda bodo našli tudi naš uspeha, ki jim bodo verjela. Pri nas se pa bomo enkrat več zgražali nad takim hinavskim potvarjanjem in kričevo neskladnostjo med njihovimi dejanji in besedami.

Trst je okno v svet za Srednjo Evropo.

Slovenska zemlja je najožje tržaško zaledje.

Tega dejstva nikakor nečijo razumeti italijanski prenapetosti, in sicer niti v Rimu, niti v Trstu.

Ali jih niso zmordili izidi zadnjih volitev v Posarju?

Nihče ne more trditi, da ni Posarje stoodstotno nemško ozemlje, vendar je pri zares svobodnih volitvah, ena sama avtonomistična stranka, in sicer Hoffmannova, dobila nad 50 odstotkov glasov.

Ce so francoska zasedbena oblastva razpustila filonemške stranke in jim s tem onemogočila udeležbo pri volitvah, ni nihče silil Posarcev na volišče! Imeli so pa tudi možnost, da so oddali prazne glasovnice, češar so se skrajno nemško nacionalistično usmerjeni krogi v obilni meri poslužili in s tem dosegli kar 30 odstotkov belih glasovnic. K temu pa zares ne gre prištevati odstotke komunističnih

glasov in število vzdržanih, kakor bi hoteli voditelji filonemških strank, da bi zmanjšali pomen independentističnega uspeha.

Tržaško ozemlje pa ni stoodstotno italijansko, kakor je Posarje stoodstotno nemško: izrazito italijansko obeležje ima v glavnem samo mestno središče, medtem ko je ostalo ozemlje z malimi izjemami slovensko. Zato ni nič čudnega in ne gre za abstradne pojave, kot trdi De Gasperi, če independentistična masa vedno bolj pridobiva celo med tržaškimi Italijani.

Obe dejstvi (gospodarsko nalogo Trsta in narodnostno stvarnost na Tržaškem) bi morala upoštevati tudi naša velesejska uprava.

Pri tem bi se morala globoko zamisliti v nauk posarskih volitev in primerno upoštevati tudi razpoloženje domačega tržaškega prebivalstva.

Potem ne bi ji bilo težko pri srcu, ko bi dala tudi slovenščino na svoje propagandno gradivo.

SLOVENSKA KRAJEVNA IMENA so naša narodna dedščina!

Pretekli torek, 2. t. m., se je občinski svet v Nabrežini ponovno sestel k redni seji.

Takoj v pričetku se je župan sporočil, da bo takoj po prečitani zapisnika poročal o zadevi napisov krajevnih imen ob glavni cesti in o sporu, ki je v tej zadevi nastal s področnim predstojnikom.

Na podlagi sklepa prejšnjega občinskega sveta z dne 28. jan. 1952 je dal župan postaviti v vse vasi ob glavni cesti iz Stivana do Nabrežine, ob vhodu in izhodu, na vidnem mestu imena posameznih krajev v slovenščini in italijanščini. Takoj par dni za tem pa je prejel od področnega predstojnika pismen opomin, v katerem trdi področni predstojnik, da je to dejanje v nasprotju z zakonom št. 800 z dne 29. marca 1923, kakor tudi v nasprotju z odlokom ZVU št. 183 z dne 2. sept. 1949, zaradi česar zahteva, naj se ti napisi takoj odstranijo. Župan je dalje sporočil, da je takoj odgovoril, da je to izvršil na podlagi sklepa prejšnjega

Občinskega sveta, in da je imena krajev postavil najprej v prvotni slovenski obliki, kar je bila že stara zahteva našega slovenskega ljudstva v teh krajih. Ta imena naših vasi so dedščina našega slovenskega naroda, ki živi v teh krajih v ogromni večini.

To dejanje ne sme užaliti nikogar! Sklepanje na razne fašistične zakone ni umestno, niti demokratično. To dejanje ni imelo in nima nikakega političnega pomena, pač pa le izpolnjuje upravičene zahteve našega slovenskega življa. Tudi ni v nasprotju z gospodarskimi in upravnimi koristmi, zaradi česar zahteva občinska uprava, naj ti napisi ostanejo tam, kjer so bili postavljeni. Na to svoje pismo je prejel 2. t. m. odgovor, v katerem se področni predstojnik ne strinja z razlogi, ki jih je župan navedel, in ponovno opozarja na tu veljavne zakone, ki jih je navedel že v prvem pismu, ter zaradi tega zahteva, da se v petih dneh odstranijo navedeni napisi, ker se bo v

nasprotnem primeru poslužil ukrepov, ki mu jih zakon dovoljuje.

Župan je v tej zvezi prejel od svetovalcev LSS resolucijo, ki protestira proti zadržanju področnega predstojnika.

Drugo resolucijo je predložil odbornik Floridan, ki vsebuje vse bistvene točke prve resolucije, a vsebuje tudi nekatere točke kot odgovor na zadnje pismo področnega predstojnika.

Takoj nato so začeli obširno razpravo, v katero so posegli svetovalci Floridan, Škerk, Colja, Legiša in dr. Škerk. Vsi so popolnoma odobrili stališče občinske uprave in ostro grajali nastop predstojnika področja v tej zadevi. Z nekaterimi dodatki so soglasno sprejeli drugo resolucijo, ki jo je predlagal odbornik Floridan. To so takoj poslali na ZVU in v vednost g. generala Wintertonu ter področnemu predstojniku.

Resolucija

Občinski svet občine Devin - Nabrežina, zbran na svoji redni seji dne 2. decembra 1952, je

ugotovil

1. da so bili postavljeni na dohode po vseh vaseh naše občine dvojezični napisi imen dotičnih krajev, na podlagi sklepa prejšnjega občinskega sveta, kar odgovarja upravičenim željam in zahtevam našega domačega prebivalstva, ki je v ogromni večini slovenskega porekla, in je v skladu z besedilom in duhom mirovne pogodbe z Italijo z dne 15. septembra 1947;

2. da je predstojnik cone g. dr. Palutan pozval našo občinsko upravo, naj takoj odredi odstranitev gornjih napisov z državne ceste št. 13, sklicujoč se na fašistični protislovenski zakon iz leta 1923, št. 800;

3. da isti funkcionar, ne glede na utemeljenost odgovora, ki mu ga je dal župan, v katerem posebej upravičeno zahteva spoštovanje slovenskega jezika v slovenski občini, vztraja še vedno pri svoji zahtevi in grozi celo z zakonskimi ukrepi v roku petih dni.

Glede na to je občinski svet

sklenil,

da ogorčeno odklanja izpolnitev gornje zahteve predstojnika cone, pozivajoč

Zavezniško vojaško upravo, naj takoj razveljavi vse fašistične zakone, ki žalijo XX. stoletje, in ki so v navzkrižju z mirovno pogodbo z Italijo, v kateri se priznava slovenščina za uradni jezik, in še posebej Kr. d. z dne 29. marca 1923, št. 800, kakor tudi naj ZVU prilagodi odlok št. 183 z dne 2. sept. 1949 v smislu določil mirovne pogodbe in s tem uveljavi prvotna slovenska krajevna imena, upoštevajoč pri tem etnično ter zgodovinsko resnico naše zemlje.

V Nabrežini, dne 2. dec. 1952.

VABILO

NA PEVSKI KONCERT

ki ga priredi SKPD iz Gorice v Nabrežini v Kino-dvorani v nedeljo, dne 7. dec. ob 18. uri. Vstopnice pri blagajni dvorane: sedeži 150 lir - stojišča 100 lir

Umetno oplojevanje živine na Tržaškem

Po približno štirih mesecih delovanja središča za umetno oplojevanje goveje živine v Boljuncu imamo danes na razpolago prve uspehe in iz njih lahko črpamo nauke praktičnih izkušenj.

Iz poročila, ki ga je poslalo Kmetijskemu nadzorništvu vodstvo središča, lahko povzamemo zanimive podatke in je potrebno, da se z njimi seznanijo živinorejci kakor tudi strokovnjaki.

Tudi na našem področju je ta način oplojevanja dal povolne uspehe: iz celotnih, pa čeprav omejenih podatkov so ugotovili 88 odstotkov primerov brejosti. Ti primeri ovirajo vsa nezaupanja nekaterih živinorejcev tudi zaradi tega, ker so bila nekatera oplojevanja, pa četudi ponovljena, ena največjih, a vedno neuspešna pri naravnih oploditvah. Dosegli so neverjetne uspehe, ki so gotovo premagali nezaupanje nevernežev ter povečali prepričanje važnih zdravstvenih, živinorejskih in gospodarskih koristi.

Kakor je bilo predvideno, so ta način v naši coni izvajali s popolnoma tehnično-zdravstvenimi ukrepi in je popolnoma odgovarjal namenu.

Smatrajoč celotno delovanje, je bilo v omenjeni dobi oplojenih 230 krav, od katerih lahko računamo, da je ostalo brejih 179, to je od izvršenih oplojen skoraj 78 odstotkov pozitivnih uspehov.

Dosti bolj zanimiva pa je profaktična stran tega načina: zaradi okužb na spolovilih je bilo zavrženih 69 glav, kar predstavlja 30 odstotkov vseh oplojenih krav. Ta visok odstotek bolnih govedi je bil največ okuženih po boleznih, prenesenih pri naravnem oplojevanju (pri katerem se na splošno pripušča vse prignane krave), kar se je in se v bodoče bo tudi preprečilo z umetnim osemenjenjem. Tega dejstva živinorejci ne bodo smeli podcenjevati, če bodo na primer morali pred umetnim osemenjenjem pustiti živino zdraviti. Zato pa bodo izgubili manj časa in tudi denarja!

Ceprav se živinorejci ne dajo

ko hitro prepričati, jih preventivno in natančni pregled goveda, že iz samega početka kar zadovolji in so dostikrat že sami priznali različno, ki jo opazijo pri naravnih javnih postajah, kjer mogoče večkrat pripuša nesposobna in najmanj pripravna oseba.

Prve uspehe, ki smo jih dosegli z umetnim oplojevanjem, in ki se na našem področju počasi, a uspešno uveljavljajo, lahko tako povzamemo:

1) izločitev vseh vzrokov, nanašajočih se na splošno okolje, v kolikor so odvisni od kontakta;

2) visok odstotek povolnih uspehov, tudi v posebno težkih primerih;

3) ugotovljene boljše krave ali tiste, ki se iz kakršnega koli vzroka nečijo ubrejeti, se takoj zdravijo, če pa je potrebno tudi izločijo.

Tako se polagoma dosega namen, ki ga je središče začrtalo za prvo dobo svojega delovanja, in sicer: odstranitev neplodnosti, ki izvira iz bolezni.

Iz te dobe delovanja središča za umetno oplojevanje lahko črpamo naslednje nauke, ki naj služijo tudi kot smernice našim živinorejcem:

1) Potrebno je, da se živinorejci, ki na splošno še ne zaupajo temu načinu, ali ki še kvečjemu tega načina poslužijo samo za tiste krave, ki niso ostale breje pri raznih naravnih plemenitih postajah, prepričajo, da umetno oplojevanje izvaja v naprednih deželah že več kot 25 let in da je to povsod doseglo bodisi iz zdravstvenega kot živinorejskega vidika zadovoljive uspehe.

2) Živinorejec pokliče navadno živinozdravnika-ošemenjalka, ko zapazi pri kravi prve znake pojanja. Ta naglost je nepotrebnost, kajti iz nešteto izvršenih poskusov je bilo dokazano, da je osemenje uspešnejše, če ga izvršimo 12 do 18 ur po prvih znakih pojanja.

3) Končno je potrebno, da živinorejec v umetno oplojevanje zapaja; istočasno pa naj ne pričakuje čudežev, kajti v primeru da gove-

do boleha na pomanjkanju hormonov, vitaminov ali, če je bilo slabo krmiljeno, ni pričakovati zaželenih uspehov! Prav tako niso dosti zadovoljivi, če je krava okužena po nalezljivo vozličastim vnetju sluznice v nožnici ali na splošno po kakršni koli bolezni spolnih organov.

Iz obračuna prvih mesecev delovanja središča za umetno oplojevanje danes lahko sklepamo, da bo v bodoče delovanje uspešno; zato pa je potrebno, da se nezaupanje preobrne v prepričanje in stvarne možnosti tega načina osemenjenja, ki nam bo v bližnji bodočnosti gotovo nudilo, kot že rečeno, najprej v profilaktičnem in kasneje (z nakupom prvovrstnih plemenjakov) na živinorejskem področju velike koristi!

Tega pa ne bo mogoče doseči, dokler ne bo središče popolnoma uvrstilo svojega položaja in istočasno pridobilo zaupanje vseh živinorejcev.

Borov prelec

Urad ZVU za poljedelstvo, gozdarstvo in ribolov opozarja, da je zatiranje borovega preleca obvezno.

Zato morajo vsi lastniki gozdov, vrtov, parkov in gajev, v katerih raste bor, borovega preleca na svoje stroške zatirati.

Oddelek za poljedelstvo, gozdarstvo in ribolov opozarja, da je treba s pobiranjem in uničevanjem prelečnih gnezd začeti od 15. decembra 1952 in zaključiti do 15. februarja 1953.

Gnezda je treba pobirati tako, da odsekamo veje z gnezdi; če pa so gnezda na vršičku debela, jih moramo odstraniti, ne da bi odsekali vršiček. Pobirana gnezda moramo sežgati na kraju samem.

Po 16. februarju 1953 bodo vsi kršilci kaznovani po zakonu ter bo gozdni odsek civilne policije odredil pobiranje gnezd na stroške kršilcev.

Gozdni odsek v ul. Monte Grappa 3-I, tel. 23643, je vsem prizadežev, kajti v primeru da gove-

Protest Odbora za slov. šolstvo

Gospodu generalu
T. J. WINTERTONU
TRST

Odbor za slovensko šolstvo v Trstu protestira proti pouku prostem dnevu ob priliki pogreba italijanskega politika V. E. Orianda.

Ne le, da gre za sistematično prevzemanje upravnih določb italijanske vlade, ampak v tem posebnem primeru gre za izzivalno dejanje proti slovenskemu življu na Tržaškem.

Nismo se spotikali zaradi slabe ukrepe ob priliki pogreba italijanskega filozofa B. Croceja, ker ni bilo napak, če smo se tudi mi Slovenci spomnili tega velikega misleca.

Zadeva s pogrebom »predsednika zmage« - »Presidente della Vittoria« pa je za nas Slovence drugačna.

Ce Italijani že hočejo, lahko pomnožijo na svojih solah pouka proste dneve po mili volji, slovenskim šolam pa naj dovolijo, da nemoj tenc vršijo svoje delo, in naj jih ne silijo, da častijo ljudi, katerih delovanje je bilo skozi naperjeno proti slovenskim narodnim koristim.

S spoštovanjem

Tajnik:

dr. Janko JEZ

Predsednik:

Fran PLECKO

Poziv SDD

Tudi letošnji odbor Slovenskega dobrodelnega društva obrača na zavedne in poštvovalne tržaške Slovence in Slovence s prošnjo, naj slovenskemu otroku, ki mu največkrat primanjkuje najnujnejše oblačilo in obutev, nudi slovenska tržaška javnost primerno pomoč.

Solsko leto je že pričelo in vsaki revni slovenski družini naraščajo skrb, ki jo treba otroku toliko najnujnejših nabavk, da jih slovenski delavec ne zmore. Zato se odbor Slovenskega dobrodelnega društva obrača tudi na Vas, dragi slovenski dobrotniki, in Vas vladno prosi, da pobrsate po svojih zalogah obnošenih ali drugače neprimernih oblačil, obutev, perila, šolskih knjig itd. V vsaki hiši najde skrbna gospodinja polno stvari, ki jih iz priročne varljivosti ne zmetuje, ki pa jih ne potrebuje in se ji prav zdaj nudi najlepša prilika, da s temi stvarmi razveseli slovenskega solarčka.

Seveda, marsikje ne bo primeren stvari na razpolago, zato Vas v takem primeru odbor Slovenskega dobrodelnega društva iskreno

prosi, da njegovo akcijo za podporo revnih slovenskih otrok podprete s primernim denarnim zneskom,

Prosim Vas, da te svoje zaloge čimprej pregledate, in ko ste jih zbrali, da jih po možnosti izvolite dostaviti na sedež Slovenskega dobrodelnega društva v ulici Machiavelli 22-II. V primeru pa, da bi Vam čas ne dopuščal, Vas naprosamo, da nam pisмено javite ali pa telefonirate na številko 62-75, da bi mogli prenos izvršiti po lastnih članih društva.

Potreba je letos še posebno velika zaradi naraščajoče draginje, zaradi velike nezaposlenosti slovenskih delovnih ljudi in tudi zato, ker so mednarodne podpornice organizacije svojo nekdanjo poštvovalnost znatno skrajšale.

Pričakujemo, da se boste, kakor vedno, tudi ob tej priliki radi odzvali našemu vabilu in s tem želi hvalečnost vseh tržaških Slovencev, posebno pa naše otročadi.

SDD v Trstu

PRILETNI VDOVEC iz tržaškega predmestja, z dvema otrokoma, išče Slovenko od 40 do 50 let, v svrhu ženitve.

Ponudbe poslati upravi lista pod značko »Vdovec« in s sliko.

TRICLANSKA DRUŽINA iz bližnje okolice išče služkinjo do 48 let, pridno in veščo gospodinjskih del.

Ponudbe poslati na upravo lista pod značko »Služkinja«.

Odgovorni urednik: dr. Janko Jez
Tiska: tiskarna »Adria«, d.d. v Trstu

ZDRAVNIK
Dr. FRANJO DELAK
v TRSTU

sprejema od 15.-17. ure
v ulici Commerciala št. 10-II
Pokličite tel. št. 31813

Mizarji
hmetovalci
podjetniki
Deske smrekove, macesnove in trdi lesovi, trame in parkete nudi najugodnejše

CALEA
TEL. 90441 TRST
Viale Sonnino, 24

SLOVENSKE POTNIŠKE AGENCIJE TRANSMUNDIAL

OSKRBIJO:

vozne karte za ladje in avione, denarna nakazila in pakete, prevode, emigracijo itd.

Pišite ali nas obiščite,

govorimo slovensko - Se priporočamo

AGENCIJE:

Genova - ITALIJA, Via Balbi 38
Caracas - VENEZUELA, Pasaje Capitolio 16
Toronto - KANADA, 258 College St.
Montreal - KANADA, 2098 St. Catherine St. West

Odlični dežni plašči, ki po eleganci modelov in kakovosti blaga ter solidnosti izdelave odgovarjajo vsaki zahtevi tako glede barve kot odpornosti. V tem je razlog, zakaj morete v naši zalogi najti bogato izbiro vseh vrst in barv izvršnih LODNOV in POVRŠNIKOV za moške in ženske po cenah, ki so resnično zmerne

Dežni plašči iz čistega mako za moške 7.800 lir

Dežni plašči iz svile za ženske in moške 12.500 lir

Dvojni dežni plašči za ženske v solidnih barvah 13.800 lir

Plašči za ženske iz čiste volne 15.000 lir

Dežni plašči iz posebnega nylona 16.500 lir

Magazzini del Corso

TRST, KORZO I